

CONSULTAȚII ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

REDUCEREA CONSUMURILOR DE MATERII PRIME, MATERIALE ȘI ENERGIE,
COMBUSTIBIL — CALE DE SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE ÎN ETAPA ACTUALĂ.
SARCINILE CE REVIN ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID PE LINIA
DIMINUĂRII MAI ACCENTUATE A CONSUMURILOR

Energia, alături de materiile prime, constituie fundamentul material al dezvoltării societății moderne puternic industrializată. Influențele majore pe care le are energia asupra creșterii productivității muncii, calității vieții, organizării activității sociale etc., au transformat-o într-un factor ce condiționează dezvoltarea. Această tendință istorică de creștere a rolului energiei în desfășurarea activităților ce caracterizează societatea modernă — și implicit, a volumului de resurse energetice consumate —, se află în contradicție cu rezervele de substanțe energetice existente, cu modul lor inegal de repartizare în lume atât sub aspect cantitativ cât și calitativ. Totodată, această contradicție care a dobândit în cursul ultimului deceniu dimensiunile unei crize energetice mondiale este alimentată și de randamentul nesatisfăcător cu care sînt folosite resursele energetice; tehnologiile de producere și utilizare nu asigură o valorificare superioară a energiei primare, ceea ce arată că tehnologiile actuale se caracterizează prin randamente inferioare, iar ciclurile realizării și implementării de noi tehnologii în energetică sînt lungi și costisitoare. În aceste condiții, consumurile de energie au atins niveluri ridicate, afectînd direct rezervele disponibile de energie primară — în special de țiței și gaze naturale —, aspectele economice ale energiei legate de investiții, cheltuieli de exploatare, consumuri de materiale și energie necesare pentru realizarea de noi capacități energetice influențînd negativ ritmurile și nivelurile de consum ale energiei.

Condițiile particulare ale situației actuale energetice au determinat schimbări de mari proporții în evoluția economică a omenirii. Dacă la nivel mondial, acum 10—15 ani se prognoza pentru anul 2000 un consum de 25—30 mld.

t.c.c., în prezent se apreciază un consum de 15 mld. t.c.c.; ceea ce presupune schimbări radicale în structura și ritmul dezvoltării economice a societății. Obiectivul major al etapei următoare îl reprezintă a produce ceea ce societatea are nevoie, mai bine, dar cu un consum de energie cât mai redus. Reconsiderările viitoare trebuie să aibă în vedere schimbarea structurilor economice, penetrarea rapidă a noilor tehnologii, reducerea consumurilor specifice de materiale, combustibil și energie*.

Tocmai această situație generală corelată cu condițiile specifice economiei românești s-a situat la baza politicii energetice elaborată și transpusă în practică de partidul nostru. Precizată în liniile sale generale încă înainte de declanșarea crizei energetice această concepție a fost permanent îmbogățită și adaptată condițiilor, modificate de la o etapă la alta, survenite atât pe plan intern cât și extern. Un moment de referință în acest proces complex de elaborare l-a constituit adoptarea, la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., a Programului energetic, document care stabilește căile de realizare a echilibrului dezvoltării economiei naționale în condițiile împuținării resurselor energetice, ale creșterii costului acestora, ale dificultăților de a le procura din import. Punînd accent pe creșterea gradului de utilizare a resurselor naționale, — în cadrul căreia opțiunea pentru sporirea rolului cărbunelui în balanța energetică a dobândit o dimensiune strategică —, concepția elaborată de partid a subliniat necesitatea valorificării superioare, în toate sectoarele de activitate, a resurselor energetice.

Supliment la

nr. 14 1984

Revista
ECONOMICA

În acest context se relevă însemnătatea reducerii consumului de energie și combustibil, obiectiv economic prioritar care, alături de creșterea productivității muncii și ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, va asigura latura intensivă, calitativă, a dezvoltării economiei naționale în perspectivă. „Se impune să acționăm cu mai multă hotărâre, sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvântarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 21—22 martie a.c. în vederea reducerii consumurilor energetice, de combustibil, de carburanți, a consumurilor materiale în general, în conformitate cu prevederile planului, cu normele de consum stabilite“.

ACȚIUNI ÎN CONCORDANȚĂ CU REALITĂȚILE ECONOMICE

Strategia acțiunilor de reducere a consumurilor energetice și de combustibil în țara noastră pornește de la ponderea consumatorilor și măsurile specifice care pot fi aplicate, de costul unor astfel de acțiuni și durata în care se obțin efectele scontate. Astfel, după cum rezultă și din tabel, cel mai important consumator de energie în economia națională este industria.

În cadrul industriei, o pondere importantă în ansamblul consumului industrial de energie electrică, forma cea mai universală de energie, o dețin ramurile chimiei, metalurgiei feroase și neferoase. Din punct de vedere al eficienței energiei electrice situația se prezintă astfel: chimia consuma în anul 1981 circa 116 kWh pentru a obține o producție globală de 1000 lei, metalurgia neferoasă circa 128 kWh, metalurgia feroasă 76 kWh, industria textilă 21 kWh, construcțiile de mașini 19 kWh, industria alimentară 12 kWh etc. la o producție globală de 1000 lei. Această situație predetermină aportul fiecărei ramuri la crearea producției globale industriale. Astfel, la nivelul anului 1981, industriile textile și alimentară consumau 70% din energia electrică destinată industriei, dar participau cu 18,7% la formarea producției globale industriale, industria construcțiilor de mașini cca. 15%, dar contribuia cu peste 31%, în schimb metalurgia feroasă și neferoasă consumau 27,7%, dar aveau o participare de numai 12,7%, iar industria chimică a deținut o pondere de 25% din totalul consumului industrial de energie electrică, cu o participare de 9,2% la realizarea producției globale industriale.

Desigur, între ramuri există interdependențe și interconclonări, dar problema creșterii participării industriei la formarea venitului național rămâne un obiectiv de mare importanță pentru economia noastră națională. Situația țării noastre cu un consum de 1,82 kg.c.c./\$ venit național

*) Într-un studiu efectuat de Esso Europe (Energy demand to 2000, Gaz Eng. and Manag. 1983, 23, Nr. 6) pentru 17 țări vest-europene, se arată că la sfârșitul secolului cererea de energie va crește cu 1,3% pe an, ceea ce va reprezenta de două ori mai puțin decât creșterea medie din perioada 1960—1980 care a fost de 3,5%. La nivel mondial se prognozează că față de un consum de 9,2 mld. t.c.c. în 1979 și 10,5 mld. t.c.c. în 1980 să crească consumul de energie primară la 10,5 mld. t.c.c. în 1985, 11,8 mld. t.c.c. în 1990 și 15 mld. tone în 2000 față de 25—30 mld. t.c.c. cit se prognoza acum 10—15 ani în urmă. Această tendință este determinată de rezervele existente de resurse energetice primare.

Astfel, anumite studii arată că pentru rezervele de combustibili fosili confirmate, dacă se ia în considerare pentru cărbuni, limitarea rezervelor la straturi de peste 30 cm și nu mai adânci de 2000 m, iar pentru hidrocarburi, în special, considerente de ordin economic apar următoarele schimbări în structura rezervelor dovedite de combustibili: la cărbune de la 887 mld. t.c.c. la 444 mld. t.c.c. iar termenul de epuizare de la 235 ani la 152 ani, la țiței de la 135 mld. t.c.c. la 249 mld. t.c.c. iar termenul de epuizare de la 32 ani la 59 ani, gazele naturale de la 85 mld. t.c.c. la 249 mld. t.c.c. iar termenul de epuizare de la 48 ani la 135 ani.

global la nivelul anului 1980 față de Elveția — 0,325, R.F.G. — 0,364, Franța — 0,433, R.S.C. — 1,1, R.P.U. — 0,904, R.P.B. — 0,275 R.S.F.I. — 0,777 kg.c.c./\$ venit național global demonstrează existența unor rezerve care se cer valorificate. Aceasta este și justificarea că pentru anul 1984 este prevăzută prin planul național unic, valorificarea a peste 7 milioane de tone combustibil convențional (t.c.c.) din resurse energetice refolosibile, ceea ce echivalează cu 30 milioane tone lignit, producția integrală de lignit a anului 1983. Sarcina menționată în Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei aprobat de Congresul a XII-lea al P.C.R., ca pe întreg deceniul 1981—1990 să se asigure o diminuare cu minimum 40% a indicelui mediu de consum energetic, la 1000 lei producție industrială, iar până în anul 2000 să se realizeze o reducere a acestui indice de cel puțin 2,6 ori față de 1980, presupune o dinamică cu ritmuri superioare a economiei de energie.

În funcție de nivelul de dezvoltare economică și de structura economiei (în particular a industriei) acțiunea de economisire devine tot mai complexă, căpătând trăsături specifice acțiunilor tehnologice. Această caracteristică obligă la abordarea problemei cu metodele de investigare specifice științei și tehnologiei. Acțiunea de economisire trebuie să debuteze cu sarcini imediate și să continue gradat până la schimbarea radicală a tehnologiilor existente, ceea ce impune o eșalonare pe o perioadă de 3—5 ani.

Din punct de vedere al eșalonării în timp, acțiunile de economisire a energiei pot fi grupate în: ● **imediate**: schimbarea atitudinii și concepției personalului de exploatare, îmbunătățirea reglării procesului, întreținerea și exploatarea instalațiilor la parametrii nominali etc.; ● **pe termen scurt** și **mediu**: în prima etapă se realizează acțiuni care se caracterizează printr-un volum relativ mic de investiții, fără a se aduce schimbări majore procesului tehnologic dar cu operarea de transformări în circuitele fluidelor prin instalarea de turbine de recuperare pe detenta gazelor din circuitul tehnologic, instalarea de turbogeneratoare electrice de recuperare, dezvoltarea automatizării cu optimizarea în timp real etc., iar în a doua etapă se acționează asupra ingineriei procesului tehnologic; ● **pe termen lung**: în această etapă se acționează asupra principiului procesului tehnologic, condiționat de schimbările pe piața materiilor prime, de necesitatea economisirii energiei, cerințele pieței etc. În acest cadru se înscriu și acțiunile vizând restructurarea economiei în funcție de criteriul energetic prin care se urmărește dezvoltarea prioritară a acelor ramuri și subramuri care presupun un consum minim de energie.

Eșalonarea obiectivelor și prezentarea unor exemple cu privire la posibilitățile existente în domeniul economiei de energie arată că acțiunile sînt complexe și că rezolvarea lor trebuie extinsă pe un interval mai mare de timp. În acest scop se impune elaborarea unor „grafice rețea“ în care să figureze obiectivele, resursele materiale, financiare și umane care pot fi alocate și pe această bază să se reacționalizeze de fiecare dată posibilitățile concrete de acțiune.

Obiectivele cercetării și proiectării tehnologiei trebuie să se încredințeze unor echipe complexe formate din energeticieni și tehnologi, în care rolul de lider trebuie să-l aibă tehnologii.

Avînd în vedere că actuala structură a balanțelor energetice este rezultatul incidenței dintre disponibilitățile diferitelor resurse energetice și prețul acestora, necesitățile de energie și caracteristicile lor, s-a ajuns la o balanță dependentă de hidrocarburi. În acest context, ca urmare a cerințelor obiective de micșorare a ponderii hidrocarburilor și creșterea ponderii cărbunilor și, în viitor, a energiei nucleare se constată tendința realizării unui ritm de producere a energiei electrice superior ritmului de creștere a consumului de energie primară. Astfel, dacă în țările Europei de vest și în America de Nord în anul 1973 se consumă sub formă de energie electrică 32,2% din energia primară, în anul 1980 s-a consumat 37,6%, prevăzîndu-se ca în anul 1990, să se consume sub formă de energie electrică 41,1% din energia primară. De altfel, studiile de prog-

noză prevăd ca în perioada 2000—2010 pe ansamblul țărilor industrializate, 50% din energia primară să fie consumată sub formă de energie electrică.

În industrie sînt domeniile în care procedeele tehnologice bazate pe utilizarea energiei electrice sînt mai eficiente din punct de vedere energetic. Astfel, prin curenți de inducție se poate concentra căldura exact în locul ales, respectiv cu pierderi minime de căldură în mediul ambiant. În acest mod, temperatura materialului poate fi perfect controlată și reglată, ceea ce face din energia electrică cea mai eficientă formă de energie pentru procesele termice industriale care au temperaturi ridicate.

O VIZIUNE COERENTĂ, DE LUNGĂ PERSPECTIVĂ

Dezvoltarea sistemelor energetice și a subsistemelor energotehnologice a condus la amplificarea fluxului de informații ceea ce în mod obiectiv a determinat necesitatea implementării calculatoarelor electronice, inclusiv a calculatoarelor de proces, a organizării unui sistem modern de conducere prin dispecer la nivel de unitate tehnologică, platformă industrială, subsisteme de energie pînă la nivelul ansamblului energetic al țării. Dispecerizarea energetică la nivel central, regional și pe principalele centre de consum poate deveni o pîrghie importantă în optimizarea fluxurilor de energie, în reducerea pierderilor, în creșterea siguranței în alimentarea cu energie a consumatorilor.

Concomitent cu aplicarea unor măsuri de raționalizare a rețelei de distribuție a energiei, de perfecționare continuă a tehnologiilor de fabricație și respectarea la toate locurile de muncă a disciplinei tehnologice se impune orientarea fermă spre realizarea unor produse cu un nivel cît mai redus de energie înglobată și cu performanțe superioare în exploatare. Pe această filleră sînt implicate concomitent colectivele de cercetare și proiectare, și colectivele care asigură execuția produselor. Totodată, trebuie să se țină seama că reducerea consumurilor energetice și de combustibil nu reprezintă o acțiune separată față de reducerea consumurilor în general. Dimpotrivă, în mod indirect, diminuarea consumurilor și a pierderilor de materii prime în procesele de fabricație reprezintă o cale de reducere a consumurilor energetice știut fiind faptul că fiecare cantitate de materie primă înglobează importante resurse energetice. Prin aplicarea unor măsuri ferme de economisire, de reducere a consumurilor la fiecare loc de muncă vor putea fi atinse obiectivele prevăzute în „Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și ma-

terialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990” — adoptat recent de Marea Adunare Națională —, potrivit căroră, gradul de valorificare a materiilor prime urmează să sporească, față de 1980, cu aproape 30 la sută în 1985 și cu circa 64 la sută în anul 1990.

Varietatea soluțiilor posibile de luat în considerare pentru reducerea consumului de combustibil și energie necesită o amplă activitate de cercetare în vederea selectării variantei optime. Considerațiile expuse au demonstrat necesitatea alegerii acelor variante de dezvoltare energetică care corespund variantei cu un consum minim de combustibil fosil. Aceasta obligă la o abordare multilaterală a variantelor de dezvoltare energetică pentru a putea evidenția în totalitate efectele noilor instalații asupra mediului înconjurător, mediului social, sistemelor de transport etc. Apare astfel la deplină sa importanță, orientarea partidului privind reducerea drastică și sistematică a consumurilor energetice și de combustibil. Aceste acțiuni desfășurate la toate nivelurile economiei naționale permit atât ridicarea eficienței producției și creșterea competitivității produselor românești pe piața mondială, cît și conservarea resurselor naturale naționale. La aceste efecte deosebit de însemnate se adaugă cele sociale prin prevenirea efectelor poluării declanșate de procesele industriale.

prof. dr. Vasile NITU

1. Care sînt factorii ce determină cerința de reducere a consumului de materii prime, combustibil și energie ?
2. Prezența direcțiilor principale în care se acționează în economie pentru reducerea continuă a consumurilor.
3. Cum se poate acționa în cadrul unității în care acțiunile pentru încadrarea în normele de consum stabilite prin plan ?

Bibliografie

Nicolae Ceaușescu. Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura Politică, București 1979.

Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 21—22 martie a.c., „Scînteia” din 23 martie a.c.

„Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibil și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990, „Scînteia” din 30 noiembrie 1983.

Consum de energie primară

Tablel

Categorie	1975		1980		1981		1982	
	mil. t.c.c.	%	mil. t.c.c.	%	mil. t.c.c.	%	mil. t.c.c.	%
Total R.S.R.	77,1	100	93,2	100	86,1	100	93,8	100
din care :								
— Industria și construcțiile	59,25	76,86	66,62	71,48	68,88	71,68	72,90	77,72

Consum de energie electrică

Categorie	1975		1980		1981		1982	
	mld. kWh	%	mld. kWh	%	mld. kWh	%	mld. kWh	%
Total R.S.R.	51,216	100	67,909	100	69,9	100	70,008	100
din care :								
— Industria și construcțiile	33,680	65,8	56,702	66,5	59,857	66,1	56,559	66

CHELTUIELILE MATERIALE - INDICATOR DE BAZĂ AL EFICIENȚEI ECONOMICE.

SARCINILE ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID, ALE CONDUCERILOR COLECTIVE DIN UNITĂȚI, PENTRU REDUCEREA CONTINUĂ A CHELTUIELILOR MATERIALE

În lumina obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român privind accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării economiei românești, un rol hotărâtor pentru mersul său mereu ascendent revine sporirii eficienței economice, reducerii continue a efortului material și financiar cu care se realizează producția. Obținerea unei eficiențe maxime în producția de bunuri materiale reprezintă imperativul primordial în condițiile în care țara noastră este angajată decisiv în amplul proces de trecere la o nouă calitate în toate domeniile vieții economico-sociale. Practica demonstrează că în cadrul factorilor care antrenează nemijlocit economisirea muncii materializate și a celei vii, un rol deosebit revine reducerii substanțiale a cheltuielilor materiale, unul din criteriile de bază, esențiale, ale sporirii eficienței economice.

Evoluția vieții economice din țara noastră vine să confirme, cu puterea de netăgăduit a faptelor, importanța vitală pentru prezentul și viitorul țării a opțiunii Congresului al XII-lea privind sporirea mai accentuată a eficienței activității economice prin ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor și energiei, folosirea intensivă a mașinilor și utilajelor, reducerea costurilor, în-deosebi a cheltuielilor materiale, și creșterea beneficiilor. Această orientare de maximă valoare economică și socială pe care o datorăm gândirii clarvăzătoare și revoluționare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ridică la nivel calitativ superior preocupările constante și sistematice ale Partidului Comunist Român pentru asigurarea bazei materiale și energetice ca premisă a dezvoltării economice și sociale.

CHELTUIELILE MATERIALE — INDICATOR DE BAZĂ AL EFICIENȚEI ECONOMICE

Cheletuielile materiale pot fi definite ca reprezentând expresia valorică a consumului de materii prime, materiale, combustibil, energie etc. utilizate de unitățile economice

în procesul producerii și desfacerii mărfurilor. Ele exprimă, deci, valoarea mijloacelor de producție consumate într-o întreprindere, ramură sau pe economia națională. Indiferent de nivelul la care ne situăm (macro sau microeconomic), cheltuielile materiale de producție se compun din două grupe mari: a) cheltuieli cu obiectele muncii (materii prime, materiale, combustibil și altele), care își transferă dintr-o dată valoarea asupra noului produs și b) cheltuieli cu mijloacele de muncă, al căror quantum reprezintă o parte a valorii mijloacelor de muncă care participă la realizarea produsului, exprimate prin amortizare. În practică, pentru cunoașterea și urmărirea evoluției nivelului cheltuielilor materiale se folosește indicatorul cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă.

Nivelul cheltuielilor materiale reflectă mărimea absolută a acestora și depinde, pe de o parte, de consumul fizic de mijloace de producție, iar pe de altă parte, de valoarea fiecărui mijloc de producție în parte. Mărimea fiecărui element component al cheltuielilor materiale este influențată, în general, de: gradul de dezvoltare a bazei tehnico-materiale; nivelul înzestrării tehnice a muncii, tehnologiile utilizate și aplicarea în producție a celor mai noi rezultate dobândite de știința și tehnica mondială; durata fizică de folosire a mijloacelor de muncă, nivelul lor calitativ și prețul acestora; consumul specific, prețul și calitatea obiectelor muncii etc. Așadar, volumul cheltuielilor materiale este determinat de mărimea normelor de consum ale obiectelor muncii și de mărimea valorii transmise de mijloacele de muncă.

Analiza structurii cheltuielilor materiale (respectiv a ponderii diferitelor elemente componente ale cheltuielilor materiale în totalul acestora) pune în evidență faptul că, în marea majoritate a ramurilor producției materiale (excepție făcând ramura transporturilor), cheltuielile reprezentând obiectele muncii dețin ponderea hotărâtoare. În acest sens datele din Tabelul nr. 1 sînt edificatoare. Se constată că,

În industria republicană, în anul 1982, în totalul cheltuielilor materiale, ponderea covârșitoare o dețin cheltuielile cu obiectele muncii; în cadrul acestora, poziția hotărâtoare o ocupă materiile prime și materialele (ponderea lor fiind de 83,6%). Iată pentru ce măsurile tehnico-organizatorice care se iau, în toate unitățile economice, în direcția reducerii normelor de consum, perfecționărilor constructive, îmbunătățirii tehnologiilor de fabricație, valorificării superioare a materilor prime etc., cât și a unei mai bune gospodăririi a acestora influențează direct asupra diminuării consumului de mijloace de producție pe unitatea de produs.

Tabelul nr. 1

Structura cheltuielilor materiale în industria republicană, în anul 1982

(în %)

	1982
Total cheltuieli materiale	100,0
din care :	
— materii prime și materiale	83,6
— combustibil	0,9
— energie și apă	3,7
— amortizarea fondurilor fixe	5,8

Sursa datelor : determinate pe baza datelor din Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1983, p. 108.

Așa cum se cunoaște, cheltuielile materiale reprezintă una din componentele producției globale și marfă la nivelul întreprinderii și a produsului social, la nivelul economiei naționale. Cealaltă componentă o formează producția netă, respectiv venitul național. Atât producția netă cât și venitul național se determină ca diferență între producția globală sau produsul social și cheltuielile materiale. Rezultă, deci, că atât producția netă cât și venitul național vor fi cu atât mai mari — și ca urmare eficiența economică mai ridicată — cu cât vor fi mai scăzute cheltuielile materiale. Pornind de la faptul că între cheltuielile materiale de producție și venitul național — ca părți componente ale produsului social — există o strânsă intercondiționare, este clar că reducerea cheltuielilor materiale se regăsește în creșterea veniturii naționale.

Reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social determină devansarea ritmului de creștere a produsului social de către cel al veniturii naționale. Ca atare, reducerea cheltuielilor materiale stă la baza accelerării ritmului de creștere a veniturii naționale, a creării resurselor suplimentare pentru dezvoltarea viitoare a potențialului productiv, cât și pentru creșterea fondului de consum al societății, a ridicării nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Prin urmare, nivelul cheltuielilor materiale reprezintă, atât la nivel micro cât și la nivel macroeconomic, o premisă importantă a eficienței economice. Cunoașterea structurii cheltuielilor materiale permite examinarea necesității și actualității diminuării acestora, a căilor de înlăptuire a

acestui obiectiv major care contribuie direct la sporirea producției nete și a veniturii naționale.

NECESITATEA ȘI ACTUALITATEA REDUCERII CHELTUIELILOR MATERIALE

În condițiile producției moderne, reducerea cheltuielilor materiale se manifestă ca o tendință în toate țările, indiferent de mărimea lor, volumul și structura resurselor naturale de care dispun, gradul de dezvoltare economico-socială a statelor respective, această tendință fiind determinată de o serie de factori care acționează în strânsă legătură. Economisirea tuturor categoriilor de resurse materiale implicate în procesul de producție devine astăzi o cerință esențială pentru a putea asigura creșterea economică în condițiile limitării resurselor. Reducerea permanentă a cheltuielilor materiale constituie totodată soluția principală pentru atenuarea efectelor contradicției dintre nevoile diferitelor ramuri ale economiei (practic nelimitate) și resursele materiale (limitate și din ce în ce mai greu accesibile), precum și de atenuare sensibilă a efectelor crizei mondiale de materii prime și energie. Restricțiile existente la scară mondială impun, așadar, un nou mod de a gândi dezvoltarea economică, într-o viziune marcată de imperativul economisirii severe a materiilor prime, al valorificării superioare a acestora și, în final, al reintroducerii în circuitul productiv a tuturor resurselor materiale refolosibile. Într-un cuvânt, se poate spune că, astăzi, diminuarea cheltuielilor materiale apare ca o legitate exprimând o necesitate stringentă, actuală și de perspectivă.

Pentru țara noastră, necesitatea obiectivă a reducerii cheltuielilor materiale devine acută, la baza ei aflându-se comandamentele perfecționării neconținute a activității economice și ridicării nivelului de trai al poporului. Intensificarea acțiunii de scădere a cheltuielilor materiale este amplificată de țelurile imediate și de perspectivă ale politicii economice a partidului nostru, fapt ce determină ca realizarea acestui obiectiv de mare importanță economică să se transforme într-o adevărată acțiune de interes național, cu o semnificație aparte atât pentru perioada actuală, cât și pentru etapele viitoare de dezvoltare a economiei noastre.

Ne referim, mai întâi, la necesitatea înlăptuirii sarcinii trasate de partidul nostru privind sporirea mai accentuată a eficienței economice, realizarea unui salt calitativ, trecerea la o nouă calitate în întreaga activitate economico-socială. Accentuarea elementelor calitative ale activității economice, proces început după Conferința Națională a partidului din 1977 și așezat la baza întregii concepții de dezvoltare a economiei noastre naționale în perioada cincinalului 1981—1985 și în perspectivă, presupune, în principal, calitate, parametri tehnico-economici la nivel mondial productivitate înaltă, cheltuieli de producție cât mai reduse valorificarea cu randament maxim a resurselor materiale financiare și de muncă, realizarea de produse competitive pe piața mondială, creșterea maximă a beneficiilor, toate acestea reflectându-se, în ultimă instanță, în eficiența economică a întreprinderii, a ramurii și economiei naționale.

Iată pentru ce reducerea cheltuielilor materiale constituie o coordonată majoră a politicii Partidului Comunist Român de sporire a eficienței economice în etapa actuală

Subliniind acest lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1983 că: „Trebuie, într-un timp relativ scurt, pînă în 1985, să obținem o reducere foarte serioasă a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social. În acest sens, ne propunem să ajungem la circa 55 la sută maximum. Aceasta presupune ca, pornind de la situația actuală, să realizăm o reducere de 70—80 de lei, la 1 000 de lei, pe trei ani. Trebuie ca anul acesta să obținem o reducere de cel puțin 30 de lei a cheltuielilor materiale la 1 000 de lei, ca, în următorii doi ani, să putem atinge acest obiectiv”.

Pornind de la înțelegerea profundă a necesității și importanței diminuării cheltuielilor materiale, a nivelului pe care-l ating în prezent acestea în țara noastră și a tendințelor care se manifestă pe plan mondial, conducerea partidului a pus în fața colectivelor de oameni ai muncii din economie, din toate domeniile de activitate, sarcina reducerii continue a acestora ca o problemă centrală a activității economice. Astfel, în Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985 se prevede reducerea pe cincinal a costurilor totale la 1 000 lei producție-marfă industrială cu 8,2%, iar cheltuielile materiale cu 6,3%.

Sarcini deosebite în direcția reducerii cheltuielilor materiale revin tuturor ramurilor și sectoarelor de activitate în anul 1984. Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României pe acest an — sintetizînd orientările stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind creșterea rolului factorilor calitativi, realizarea unei reproducții de tip intensiv — prevede creșterea venitului național cu 7,3%. În condițiile reducerii substanțiale a ponderii cheltuielilor materiale, peste 97% din sporul venitului național urmînd să se realizeze pe seama productivității muncii sociale. Planul prevede reducerea în 1984 a cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă în industria republicană cu 4,5% față de anul 1983; cheltuielile la 1 000 lei producție sau venituri brute urmînd să se reducă cu 39 lei în industria republicană, 13,2 lei în agricultura de stat, 12 lei în construcții-montaj și 27 lei în transporturi. În acest scop, un accent deosebit se va pune pe îndeplinirea programelor de reducere a costurilor și a cheltuielilor materiale de producție, precum și pe realizarea veniturilor din bugetele de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor.

Orientarea spre economisirea cheltuielilor materiale este justificată, de asemenea, și de faptul că ridicarea gradului de competitivitate a produselor românești impune tot mai mult realizarea unor produse cu parametri tehnico-funcționali superiori, dar și cu consumuri materiale diminuate. Cu alte cuvinte, în această competiție a progresului, produsele românești trebuie să se alinieze și din acest punct de vedere cu cele existente pe plan mondial ținînd seama de exigențele actualei revoluții științifico-tehnice.

Necesitatea și importanța economisirii resurselor materiale rezultă și din faptul că ele sînt, în mod obiectiv, limitate. Dezvoltarea industriei și modernizarea structurii ei necesită cantități sporite de materii prime și materiale, iar disponibilitățile interne sînt insuficiente. Acest lucru face ca țara noastră să importe însemnate cantități de diverse materii prime, cu importante eforturi valutare. Dacă materiile prime și materialele economisite provin din producția indigenă, reducerea consumului acestora conduce la crearea

condițiilor de conservare a bogățiilor naturale, de prelungire a duratei lor de exploatare. Dacă acestea sînt din import, scăderea cheltuielilor materiale contribuie direct la diminuarea importului, la realizarea de economii valutare.

Economisirea pe toate căile a cheltuielilor materiale este determinată și de cerințele funcționării noului mecanism economico-financiar. Trecerea la o nouă calitate, superioară. În întreaga activitate economico-socială care întărește autoconducerea muncitorești și autogestunii economice prin aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar în toate unitățile. În esența lui, noul mecanism înseamnă realizarea integrală și ritmică a producției la cel mai înalt nivel calitativ, cu cheltuieli materiale și de muncă cît mai reduse, cu beneficii și rentabilitate maxime, temelia trainică a sporirii venitului național și a creșterii bunăstării oamenilor muncii. Așadar, sporirea eficienței economice constituie coordonata de bază a aplicării noului mecanism economico-financiar.

CAI DE REDUCERE A CHELTUIELILOR MATERIALE. SARCINILE ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID, ALE CONDUCERILOR COLECTIVE, ÎN CE PRIVESTE REDUCEREA CONTINUĂ A CHELTUIELILOR MATERIALE LA 1000 LEI PRODUCȚIE MARFĂ

În lumina strategiei dezvoltării economico-sociale a țării elaborată cu contribuția hotărîtoare, inestimabilă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, utilizarea judicioasă a resurselor materiale, analiza complexă a multiplelor posibilități de economisire a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, constituie cerințe fundamentale ale dezvoltării actuale, urmărindu-se obținerea unei producții maxime, a unui efort maxim cu consumuri de resurse materiale cît mai scăzute.

Avînd în vedere importanța covârșitoare a reducerii cheltuielilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale, Conferința Națională a partidului din decembrie 1982 a aprobat un Program special privind reducerea suplimentară a costurilor și cheltuielilor materiale în perioada 1983—1985, perfecționarea sistemului de planificare, evidență și calcul a costurilor de producție și de stabilire a prețurilor. Programul pune accentul pe scăderea costurilor de producție — îndeosebi pe seama diminuării consumurilor materiale pe unitatea de produs, pe creșterea gradului de utilizare a materialelor recuperabile și re folosibile și sporirea productivității muncii ca mijloace principale de realizare a unei înalte eficiențe, de obținere a unui venit național suplimentar. În primul an (1983) de aplicare a măsurilor prevăzute în acest program s-au obținut economii de 7 miliarde lei față de anul precedent; nivelul cheltuielilor totale la 1000 lei producție marfă în industria republicană a fost mai mic cu 5,2 lei comparativ cu anul 1982.

Cu toate rezultatele bune obținute de o serie de întreprinderi în reducerea cheltuielilor totale sau materiale la 1000 lei producție marfă, ținînd seama de baza tehnico-materială creată mai ales în ultimii ani pe baza promovării ample a celor mai noi realizări ale științei și tehnicii, precum și de măsurile adoptate în scopul perfec-

ționării mecanismului economico-financiar, există încă însemnate rezerve de micșorare a cheltuielilor de producție în toate ramurile și sectoarele de activitate.

Constituind un proces complex, ale cărui direcții de înfăptuire prezintă anumite particularități ce diferă de la o ramură industrială la alta, de la un sector de activitate la altul, se pot stabili totuși unele direcții principale de înfăptuire a acestui proces de reducere a cheltuielilor materiale în toate ramurile industriale. Dintre căile care dețin o pondere mai mare în această acțiune de mare anvergură și interes național ne vom referi, în continuare, la câteva.

1) În acțiunea de economisire a materialelor la nivel microeconomic, un rol deosebit îl are reducerea consumurilor specifice de materii prime, combustibil, energie etc., aceasta constituind calea cea mai importantă de scădere a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs. O condiție esențială pentru diminuarea acestora o constituie stabilirea de noi norme de consumuri, fundamentarea pe criterii tehnico-științifice, cât mai apropiate de nivelul mondial. În această direcție, organele și organizațiile de partid, conducerea colectivă din unități, centrale și ministere, oamenii muncii trebuie să depună eforturi stăruitoare pentru respectarea și încadrarea în normele de consum planificate, pentru reducerea drastică a consumurilor generale, atât productive cât și neproductive. Un loc central trebuie să se acorde urmării sistematice și analizării periodice a consumurilor specifice pe fiecare produs în parte și, în funcție de fiecare situație, să se adopte măsurile corespunzătoare. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. consacrată analizării activității din industrie și investiții, asigurării măsurilor ce se impun pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor pe acest an, este nevoie, în continuare, de „o preocupare permanentă pentru reducerea consumurilor energetice și materiale, sau cel puțin încadrarea în normele stabilite pentru toate sectoarele“. Un factor hotărâtor, cu acțiune permanentă, al reducerii consumurilor specifice materiale și energetice îl constituie progresul tehnic, sub diferitele sale forme de manifestare.

2) Înnoirea și perfecționarea permanentă a produselor, îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al acestora — obiective prioritare ale progresului tehnic contemporan — constituie o altă direcție principală a reducerii cheltuielilor materiale, a creșterii eficienței, utilizării resurselor materiale, a eficienței economice în general. Înnoirea permanentă a gamei sortimentale a producției nu constituie un scop în sine al activității industriale, ci un imperativ al economiei moderne, al asigurării unui grad de prelucrare superioară a materiilor prime, principalul mijloc de a rezista în competiția ce are loc pe piața externă. Modernizarea și asimilarea de produse noi, de înalt nivel calitativ, utile și rentabile pentru societate, trebuie să se bazeze, în fiecare unitate economică, pe o analiză economică fundamentată și multilaterală care să stabilească în mod științific gradul de eficiență a acestui proces în contextul raportului „nivel tehnic și calitate“ pe de o parte și „economisirea și valorificarea superioară a resurselor materiale“, pe de altă parte.

Căile și măsurile pentru ridicarea continuă a calității produselor românești la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial, pentru diminuarea consumurilor de resurse materiale sînt jalonate cu deosebită claritate în Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor pe perioada 1983—1985 și pînă în 1990 — elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu —, program care a fost adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie 1983.

3) Fabricarea de produse cu greutate și gabarite reduse, avînd parametri tehnico-funcționali superiori, reprezintă o altă direcție principală de micșorare a cheltuielilor materiale. Sub aspectul economiei de materiale, această acțiune are în vedere reducerea greutății (nete și specifice) a produselor și se realizează prin re proiectarea construcției acestora în raport cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, raționalizarea construcției utilajelor, adîncirea tipizării, folosirea unor materiale noi și eficiente etc. În reducerea greutății produselor — domeniu în care existența unor rezerve se observă în cazul multor mașini și utilaje din nomenclatorul de fabricație al unităților industriale — un factor de bază îl constituie îmbunătățirea continuă a tehnologiei de executare a pieselor, subansamblelor și ansamblelor produsului, urmărindu-se totodată și creșterea coeficientului de utilizare a materialelor și micșorarea ponderii diferitelor categorii de pierderi (tehnologice și netehnologice).

4) O sursă cu o importanță crescîndă în economisirea materiilor prime și a resurselor energetice o reprezintă refolosirea materialelor recuperate din procesele de producție și consum. În acest fel, sectorul de reciclare a resurselor a crescut în amploare și s-a deversificat în așa fel încît materialele recuperabile și refolosibile constituie din ce în ce mai mult o sursă de „întrări“, cu o pondere din ce în ce mai însemnată în balanțele materiale ale diferitelor produse. „Este necesar — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din februarie 1984 — să luăm măsuri hotărîte cu privire la recuperarea, recondiționarea și refolosirea materialelor, a subansamblelor și pieselor. Acestea ocupă un loc foarte important — în unele sectoare pînă la 50 la sută și chiar peste 50 la sută din necesarul de materii prime. Deci, nu este o problemă care poate fi tratată cu ușurință, ci este o problemă esențială“. Intensificarea acestor preocupări se va concretiza, în anul 1984, în obținerea a minimum 8 milioane tone oțel, 52 000 tone cupru, 14 900 tone zinc, 31 700 tone plumb, 108 300 tone textile și 333 000 tone hirtie și cartoane.

Iată pentru ce organele și organizațiile de partid, conducerea colectivă, oamenii muncii din toate sectoarele de activitate trebuie să inițieze acțiuni minuțios organizate de recuperare și reintroducere în circuitul economic a materialelor refolosibile, accentuîndu-se preocupările de recondiționare a unor piese uzate de la diferite utilaje. Căile de reducere a cheltuielilor materiale formează un tot unitar, influențîndu-se reciproc. Punerea în valoare a tuturor

posibilităților existente în acest domeniu necesită întărirea muncii organelor și organizațiilor de partid, a conducerilor colective pentru antrenarea tuturor specialiștilor, a colectivelor de oameni ai muncii în scopul sporirii responsabilității acestora în gospodărirea și economisirea resurselor materiale, încît rezultatele din acest domeniu să fie tot mai mari, sporind astfel avuția națională și prosperitatea materială și spirituală a poporului.

Ioan PREDOI

Intrebări

1. Ce sînt cheltuielile materiale și de ce reducerea lor constituie un factor hotărîtor al sporirii eficienței economice?
2. În ce constau necesitatea și actualitatea diminuării continue a cheltuielilor materiale?
3. Care sînt principalele căi de reducere a cheltuielilor materiale? Analizați-le pe exemplul unității în care vă desfășurați activitatea, prezentînd preocupările și rezervele existente în această direcție.

Bibliografie

Nicolae Ceaușescu — Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura Politică, București, 1979.

Nicolae Ceaușescu — Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 16—18 decembrie 1982, Editura Politică, București, 1982.

Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 14—15 noiembrie 1983, Editura Politică, București, 1983.

Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. consacrată analizei activității din industrie și investiții, asigurării măsurilor pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor pe acest an, 7—februarie 1984, Editura Politică, București, 1984.

*** — Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnologic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990.

SUB TIPAR!

Probleme economico-juridice ale consiliilor populare

din cuprins :

- Organizare, funcționare
- Bugetul local
- Actele administrative, notariale și juridice
- Activitatea de stare civilă, tutelară și de asistență socială
- Sistematizarea teritoriului — gospodărire comunală
- Agricultură — silvicultură
- Organizarea activității de industrie mică și de comercializare a produselor
- Funcționarea asociațiilor de locatari
- Obligațiile de plată a locatarilor pentru cheltuielile comune
- Gestionarea, evidența și controlul gestiunilor

Abonamentele se pot face direct la redacție, prin virament (sau mandat poștal) pe adresa I.S.I.A.P. (Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor), Piața Scintei, 1, cont nr. 65 51 502 28 B.N.R.S.R. — Filiala sector 1, București, costul unei lucrări fiind de 20 lei.

Lucrările se vor difuza numai abonaților!

RIDICAREA NIVELULUI TEHNIC ȘI CALITATIV AL PRODUSELOR — IMPERATIV ESEȚIAL AL PROGRESULUI ECONOMIEI. SARCINILE CE REVIN ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID ÎN LUMINA ÎNFĂPTUIRII PREVEDERILOR PROGRAMULUI DE RIDICARE A NIVELULUI TEHNIC ȘI CALITATIV AL PRODUSELOR

TRECEREA la o calitate, nouă, superioară, în toate domeniile de activitate reprezintă o componentă strategică de bază în cadrul politicii partidului și statului nostru de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor, de înflorire multilaterală a patriei socialiste. În cadrul unității dialectice calitate-cantitate, calitatea deține — în actuala etapă de dezvoltare a țării — o importanță hotărâtoare, iar îmbunătățirea ei continuă reprezintă un factor principal de dezvoltare a economiei naționale în condiții de eficiență sporită, de satisfacere la un nivel superior a cerințelor societății.

Obiectivul definitoriu al actualului plan cincinal îl reprezintă realizarea noii calități a muncii și a vieții, în cadrul căruia un rol de primă mărime îl deține ridicarea continuă a calității producției, a tuturor produselor realizate. Situația lor la și peste nivelul calitativ înregistrat pe plan mondial reprezintă o condiție hotărâtoare și un stimul puternic al rentabilității și eficienței pentru fiecare unitate din economie. Calitatea înaltă asigură valorificarea superioară a materiilor prime în produse cu valori de întrebuintare ridicate și cheltuieli minime. Produsele înalt performante tehnico-funcțional înglobează un volum însemnat de inteligență tehnică, permițând satisfacerea la un nivel superior a cerințelor beneficiarilor cu un consum material și energetic redus în fabricație și exploatare. În plus, ele constituie o producție marfă înalt competitivă care se vinde bine și repede, cu beneficii substanțiale. Creșterea calității și a nivelului tehnic al producției constituie un factor fundamental al dezvoltării economico-sociale, al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înalțării spre comunism, o cerință logică a progresului, a participării României la diviziunea internațională a muncii.

UN PROGRAM UNITAR, DE PERSPECTIVĂ, CU OBIECTIVE MAJORE, REALISTE

ÎN CADRUL acestor preocupări consecvente pentru asigurarea unei calități și competitivități tot mai înalte și, pe această cale, a unei eficiențe superioare a întregii activități economice, un moment important l-a constituit adoptarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie 1983 a Programului privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a mate-

riilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și până în 1990. Relevând însemnătatea acestui program unitar, de largă perspectivă, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „Planul și celelalte programe pun un accent deosebit pe ridicarea calității producției, pe îmbunătățirea nivelului tehnic și valorificarea superioară a materiilor prime. Programul dezbătut și aprobat în unanimitate de plenară în privința aceasta trebuie considerat ca unul din cele mai importante programe privind înfăptuirea hotărârilor Congresului al XII-lea, realizarea unei noi calități în toate domeniile de activitate.”

Acest amplu și mobilizator program de acțiune, elaborat pe baza orientărilor și sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, cu participarea unui număr însemnat de specialiști, larg dezbătut în adunările generale ale oamenilor muncii din întreprinderi și institute, centrale industriale, ministere și județe, are la bază o concepție modernă asupra ridicării nivelului tehnic și calitativ al întregii producții industriale. Într-adevăr, prin elaborarea acestui program economia noastră beneficiază de o abordare a problemelor calității într-o viziune complexă, unitară și de perspectivă, capabilă să conducă la sporirea substanțială a gradului de valorificare a materiilor prime și reducerea cheltuielilor materiale, la ridicarea eficienței economice. Astfel, preocupările pentru îmbunătățirea caracteristicilor constructive, tehnologice, de fiabilitate sînt armonios îmbinate cu cele vizînd ridicarea parametrilor economici ai produselor: consumuri, costuri, gradul de valorificare al materiilor prime, eficiența la export etc. Important de subliniat este că obiectivele și prevederile programului sînt temeinic fundamentate pe gradul înalt de dotare tehnică modernă a economiei, pe experiența acumulată în întreprinderile românești, pe realizările și tendințele conturate pe plan mondial.

Îmbunătățirea calității este abordată global, programul preconizînd implementarea în economie a unui sistem complex de asigurare a calității, de la cercetare, concepție și materii prime, pe fluxul de fabricație și control pînă la realizarea produselor finite și urmărirea lor în exploatare la beneficiari.

Trebuie remarcat faptul că această nouă treaptă în ansamblul preocupărilor pentru calitate are ca bază trainică realizările de prestigiu obținute de economia românească în acest domeniu. Numai în ultimii ani, de pildă, în econo-

PERFECTIONAREA PARAMETRILOR TEHNICI
ȘI ECONOMICI

mie au fost aplicate peste 7 700 tehnologii noi și perfecționate, cu parametri tehnico-economici superiori; în prezent, peste 60% din produsele românești se situează la nivel mondial, economia noastră realizând numeroase produse situate la și peste nivelul celor mai bune performanțe mondiale, produse a căror calitate superioară se bucură de o largă recunoaștere internațională. Contribuția cercetării științifice la promovarea tehnicii avansate s-a materializat în asimilarea în ultimii zece ani a peste 20 mii de noi mașini și utilaje și aplicarea a circa 8 mii de tehnologii noi. În cursul fiecăruia din ultimele cincinale, producția industrială a fost înnoită în proporție de 40—45 la sută.

Urmărind să continue și să amplifice substanțial aceste realizări, programul stabilește obiectivele și acțiunile ce trebuie desfășurate pentru ridicarea în continuare a nivelului tehnic-calitativ al produselor, a căror înfăptuire va fi realizată pe parcursul mai multor etape. Astfel, eforturile se cer concentrate în vederea îmbunătățirii generale a nivelului tehnic și calitativ al produselor, ponderea produselor situate la nivel mondial ridicat urmînd să crească la circa 69% în 1985, la 84,6% în 1987 și să se apropie de 95% în 1990 (Tabelul nr. 1). Desigur, încă din acest an, toate produsele prevăzute la export trebuie să se situeze din punct de vedere calitativ la nivel mondial, în paralel îmbunătățindu-se substanțial parametrii tehnico-funcționali la produsele destinate consumului intern. De asemenea, se cere acționat pentru a se asigura, în perioada 1988—1990, ca diferențiat pe ramuri, circa 2—5% din produse să dețină performanțe ce depășesc nivelul ce se va atinge pe plan mondial. Dat fiind că obiectivele ridicării calității prevăzute prin program urmăresc — concomitent cu ridicarea nivelului tehnic, constructiv, tehnologic și funcțional al produselor — și perfecționarea parametrilor economici ai producției, în atenție trebuie să se situeze realizarea unei reduceri a cheltuielilor materiale pe ansamblul industriei republicane cu 80,9 lei la 1 000 lei producție marfă în anul 1985 față de 1980, cu 98,3 lei în anul 1987, iar în 1990 cu 132,9 lei. Potrivit prevederilor programului, toți factorii implicați vor trebui să acționeze cu consecvență pentru ca, reducerea consumurilor materiale și energetice în paralel cu creșterea valorii unitare a produselor generată de sporirea nivelului tehnic-calitativ să determine creșteri importante ale gradului de valorificare a resurselor materiale din economie, cu 29,5 procente în anul 1985 față de 1980, cu 41,2 procente în 1987 și cu 64,2 procente în anul 1990.

Tabelul nr. 1

Ponderea produselor la nivel mondial ridicat și peste nivelul atins pe plan mondial, pe total industrie și pe ministere

— în procente —

I — nivel mondial ridicat din care :	Prevederi			
		1985	1987	1990
II — peste nivelul atins pe plan mondial				
Total	I	68,7	84,6	95,0
din care	II			2—5
Min. Industriei Construcțiilor de Mașini	I	76	90	96
	II			2—5
Min. Industriei de Mașini-Unelte, Electrotehnică și Electronică	I	66,8	86,0	96,0
	II			2—5
Min. Industriei Metalurgice	I	84	93	98
	II			2—5
Min. Industriei Chimice	I	70,8	86,0	96,0
	II			2—5
Min. Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții	I	73,3	85,0	95,0
	II			2—5
Min. Industriei Ușoare	I	70	86	96
	II			2—5
Min. Agriculturii și Industriei Alimentare	I	70,4	85,0	96,0
	II			2—5

ÎN CADRUL ȘEDINȚEI Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 24 februarie a.c., care a examinat raportul privind asigurarea și controlul calității produselor și activitatea de metrologie în anul 1983, a fost evidențiat faptul că elaborarea, din inițiativa și sub direcția îndrumare a secretarului general al partidului, a Programului privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor a creat un cadru superior în sporirea performanțelor și competitivității produselor românești, de creștere a eficienței activității productive. În Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la intensificarea acțiunilor și măsurilor tehnico-organizatorice și politice în vederea înfăptuirii Programului de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor, este evidențiat faptul că, alături de aceste realizări, în întreprinderi există rezerve însemnate de ridicarea a calității, competitivității și eficienței, rezultatele unor unități economice nefiind încă la nivelul dotării lor tehnice și a experienței colectivelor de oameni ai muncii. Ca urmare, așa cum a stabilit Comitetul Politic Executiv este necesar ca toate conducerea ministerelor, centralelor și întreprinderilor, organele și organizațiile de partid și sindicat, U.T.C. și de femei, toți oamenii muncii să situeze permanent în centrul preocupărilor lor ca o problemă fundamentală, îmbunătățirea radicală a calității produselor. Relevind importanța deosebită pe care o prezintă această problemă, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că: „o atenție deosebită trebuie să acordăm ridicării continue a calității și nivelului tehnic al producției. Toate ministerele, toate centralele și întreprinderile trebuie să acționeze cu toată hotărîrea în direcția înfăptuirii programului stabilit în acest domeniu, pentru a folosi la maximum capacitățile moderne de care dispunem, în vederea realizării unor produse de înaltă tehnicitate și calitate”.

În acest cadru, pentru obținerea unor rezultate superioare un accent deosebit trebuie pus pe amplificarea și concentrarea eforturilor în vederea transpunerii integrale în practică a prevederilor programelor proprii de ridicare a nivelului tehnic-calitativ pe fiecare produs și grupă de produse, programe elaborate în toate unitățile economice, pe controlul și urmărirea sistematică a acestor acțiuni, pe actualizarea acestor programe în fiecare an în raport de noile rezultate ale cercetării științifice și de tendințele progresului tehnic pe plan internațional. Acțiunile desfășurate trebuie să urmărească cu prioritaritate :

● **Innoirea, competitivitatea**

Accelerarea introducerii progresului tehnic, asimilarea de produse cu înalți parametri tehnico-funcționali, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, constituie un obiectiv central al programului, pentru a cărui realizare se cer intensificate lucrările de re-proiectare și modernizare, de perfecționare constructiv-funcțională din fază de concepție-proiectare a produselor în curs de asimilare, precum și diversificarea sortimentelor fabricate în domeniile de tehnicitate ridicată. Cercetarea științifică are misiunea de mare răspundere de a participa activ la ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, elaborarea de noi tehnolo-

gii și modernizarea celor existente, extinderea mecanizării și automatizării, perfecționarea tipizării și standardizării produselor. De asemenea, pentru atingerea unei calități și competitivități superioare, direcțiile tehnice din ministere și compartimentele de specialitate din centrale și întreprinderi, toți oamenii muncii trebuie să manifeste o răspundere și exigență deosebite.

● Competență sporită .

Realizarea unei calități superioare a produselor este condiționată hotărîtor de competența, de pregătirea corespunzătoare a celor ce realizează aceste produse. Desfășurarea unor acțiuni pe planuri multiple pentru perfecționarea cunoștințelor profesionale și tehnico-științifice ale tuturor oamenilor muncii, trebuie să vizeze, sporirea competenței în muncă a fiecărui lucrător. Este necesar să fie intensificate activitățile de ridicare a calificării profesionale a muncitorilor, maștrilor, inginerilor, punîndu-se un accent deosebit pe buna organizare și desfășurare a cursurilor de ridicare a calificării, precum și de perfecționare a activității de reciclare a cadrelor tehnice și economice. O contribuție însemnată în acest sens trebuie să o aducă și cuprinderea în programele de învățămînt a cunoștințelor privind asigurarea calității și fiabilității produselor și a metodelor moderne de control. În cadrul cursurilor de ridicare a calificării, un instrument prețios care trebuie mai frecvent și eficient folosit îl constituie prezentarea în fața lucrătorilor, a pieselor și produselor cu defecte, a consecințelor care decurg din aceasta, evidențierea modului corect de lucru, a importanței fiecărei piese și operațiuni tehnologice în ansamblul produsului, experiența înaintată existentă în domeniul respectiv pe plan național și internațional. Dată fiind importanța perfecționării pregătirii profesionale, devine o necesitate permanentă ca, lunar, odată cu situația realizării planului să se raporteze cum se desfășoară cursurile de calificare și de ridicare a pregătirii profesionale a întregului personal muncitor.

● Pregătirea exigentă a fabricației

Preocuparea pentru îmbunătățirea pregătirii fabricației trebuie să aibă mai mult în vedere asigurarea la timp a documentațiilor de execuție, complete, verificate, cunoașterea lor aprofundată de către lucrători, asigurarea aprovizionării ritmice cu materia primă în cantitatea și calitatea corespunzătoare, omologarea cu maximă exigență a produselor noi, testarea prealabilă a tuturor produselor. În acest an și în continuare va trebui să sporească responsabilitatea tuturor factorilor implicați pentru a se asigura lansarea în fabricația de serie a produselor numai după asigurarea tehnologiilor de control pentru toate reperele și subansamblele, după elaborarea corectă și completă a documentației de execuție, după omologarea tuturor subansamblelor și obținerea performanțelor corespunzătoare la standurile de probe. Nu trebuie uitat că orice timp „cîștigat” în faza de pregătire prin nerealizarea uneia din aceste cerințe înseamnă în mod sigur pierderi mult mai mari în faza de execuție cu rebuturile care pot proveni din lucrul în asalt cînd documentația sau materialele sosesec cu întîrziere, sau cînd omologarea a fost ignorată sau efectuată fără exigența necesară.

● Asigurarea disciplinei tehnologice

Instaurarea la toate locurile de muncă a unei severe discipline tehnologice, a unui climat de puternică răspundere colectivă și individuală trebuie să urmărească cu prioritate prevenirea apariției unor abateri dimensionale, lichidarea derogărilor, a înlocuirii unor materiale cu altele ne-testate, a nerespectării normelor de dozare a componentilor, înlăturarea abaterilor privind asamblarea elementelor componente ale unui produs complex, asortarea accesoriilor, aplicarea corectă a adezivilor și executarea corespunzătoare a operațiunilor de finisare. În fabricația de piese turnate, de exemplu, în mod evident aducerea materialelor necesare (rășini, fontă veche, nisip etc.) la puritatea, concentrarea și granulația cerută, prin operațiuni bine executate de spălare și sortare, necesită un timp de lucru suplimentar. Tot evident este însă și faptul că numai îndeplinirea acestor condiții poate asigura realizarea de piese la precizia și duritatea necesare unor mașini-unelte cu fiabilitate ridicată, deci nu este vorba de un timp irosit ci de unul cîștigat în favoarea competitivității și eficienței.

● **Întărirea controlului de calitate.** Perfecționarea activității de control trebuie să polarizeze toate eforturile în așa fel ca fiecare produs, fiecare piesă sau subansamblu în parte să fie în modul cel mai exigent verificate pentru a corespunde într-un total standardelor și normelor de calitate. În acest cadru, pentru completarea dotării întreprinderilor cu mijloacele de măsurare și automatizare, asigurarea cu standurile de probe și încercări necesare, se cer mult intensificate preocupările întreprinderilor producătoare și furnizoare din cadrul industriei construcțiilor de mașini pentru fabricarea și livrarea lor la termen, pentru recuperarea restanțelor. Important este ca operațiunea de control să fie întărită pe întreg fluxul fabricației, de la materia primă la produsul final, nefiind omise preocupările pentru verificarea și reglarea corectă a utilajelor tehnologice, pentru a se asigura funcționarea lor la parametrii prevăzuți în documentație, pentru exploatarea și întreținerea lor corespunzătoare.

● **Responsabilitate înaltă în execuție.** Întărirea rolului maistrului, inginerilor și tehnicienilor, în calitatea lor de conducători direcți ai proceselor de producție trebuie să asigure sporirea preocupărilor în fiecare întreprindere pentru organizarea și conducerea cu eficiență sporită a producției, realizarea ritmică a planului în condiții de calitate înaltă, avînd în vedere că pentru eventualele pagube create unității și economiei prin realizarea de produse cu abateri calitative, ei poartă direct răspunderea materială, împreună cu cei care au executat produsul respectiv. Totodată, toți muncitorii trebuie să aducă contribuții sporite la asigurarea și ridicarea calității; fiecare muncitor la locul său de muncă are obligația de a fi primul controlor al produselor pe care le execută, purtînd în această privință răspunderea directă.

● **Optimizarea corelației: calitate — cost — productivitate.** În fiecare întreprindere este necesar să se înțeleagă că între calitate, costul producției realizate și productivitatea muncii există o strînsă legătură, așa cum în concepția partidului nostru programele privind activizarea acestor factori de producție sînt strîns interconectate. Trebuie în-

lăturată cu hotărâre acea concepție — acolo unde aceasta se mai manifestă — potrivit căreia sporirea calității, pe de o parte, și sporirea productivității și reducerea costurilor pe de altă parte, reprezintă acțiuni care se exercită una în detrimentul celorlalte. Acea concepție potrivit căreia preocupările pentru ridicarea calității reprezintă un consum suplimentar de timp, resurse umane și financiare „sustrase” din disponibilul orientat spre creșterea producției se cere schimbată; nu trebuie să fie vorba de o opțiune „ori-ori”, ci trebuie să fie una „și-și”. Pentru că, și creșterea calității și a productivității și reducerea costurilor reprezintă acțiuni complementare, care se presupun cu necesitate una pe cealaltă, se cer desfășurate simultan și corelate judicios, toate aducând contribuții esențiale la atingerea obiectivului major de sporire a competitivității și eficienței producției.

În optimizarea corelației dintre aceste acțiuni, deosebit de eficientă este utilizarea și generalizarea în economie a metodei gestiunii calității produselor. Ea acționează pe baza principiului după care printr-o creștere relativ redusă a cheltuielilor cu prevenirea apariției defectelor de calitate se obține o diminuare a costurilor cu identificarea lor și o scădere substanțială a celor datorate defectelor de calitate și remedierii lor, în așa fel încât pe ansamblu, cheltuielile totale cu calitatea se reduc considerabil (Tabelul nr. 2). Având în vedere că amplificarea preocupărilor pentru prevenirea apariției defectelor de calitate pot fi orientate în acest fel către îmbunătățirea nivelului performanțelor produsului din fază de proiect, accelerarea introducerii tehnologiilor moderne, către ridicarea calificării cadrelor, extinderea mecanizării și automatizării, perfecționarea organizării producției, rezultă că, de fapt, se acționează și pentru

Tabelul nr. 2

Dinamici în structura costurilor calității în cazul aplicării gestiunii calității (din experiența unei întreprinderi constructoare de mașini)

— în % —

Perioada	Structura costurilor calității :				Total
	Cheltuieli de prevenire a apariției defectelor	Cheltuieli de identificare a defectelor	Costul defectelor	Beneficiu	
În anul anterior aplicării	10	26	64	—	100
După aplicare	20	20	41	18	100

obținerea unor sporuri substanțiale de productivitate. Experiența valoroasă acumulată deja în multe întreprinderi în aplicarea eficientă a gestiunii calității produselor se cere rapid extinsă și generalizată, alături de celelalte metode moderne de optimizare a costurilor.

Esențial este acum ca în toate unitățile economice să se intensifice preocupările tuturor factorilor implicați pentru asigurarea și ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor în condiții de eficiență sporită, să se acționeze cu înaltă responsabilitate pentru obținerea unor rezultate superioare în conformitate cu prevederile programului, sar-

cină majoră și obiectiv central al sporirii competitivității produselor românești, al creșterii eficienței, satisfacerii la un nivel superior a cerințelor beneficiarilor. În făptuirea întocmai a acestor obiective este chezașia asigurării sporirii avuției naționale, a ridicării nivelului de trai, a înaintării României pe noi trepte de progres și bunăstare.

Bogdan PĂDURE

Intrebări

1. Care sînt principalele obiective ale Programului de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor ?

2. În ce constau acțiunile prioritare care pot și trebuie să conducă la ridicarea performanțelor produselor în condițiile reducerii consumurilor de materii prime, de combustibili și energie, ale valorificării superioare a materiilor prime și materialelor ?

3. Cum se acționează în unitățile în care lucrați pentru generalizarea metodelor moderne prevăzute de optimizarea costurilor calității, pentru aplicarea eficientă a gestiunii calității produselor ?

Bibliografie

Nicolae Ceaușescu, Raport cu privire la stadiul actual al edificării socialismului, la realizarea Planului național unificat de dezvoltare economico-socială, la programele speciale de dezvoltare pentru îndeplinirea cu succes a cincinalului, hotărârile Congresului al XII-lea al partidului, prezentate la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 16—18 decembrie 1982, în ziarul „Scînteia” nr. 12540 din 17 decembrie 1982.

Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea de lucru a C.C. al P.C.R. consacrată analizării activității în industrie și investiții, asigurării măsurilor pentru îndeplinirea celor mai bune condiții a sarcinilor pe acest an, din 7—8 februarie 1984, în ziarul „Scînteia” nr. 12898 din 9 februarie 1984.

Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 21—22 martie 1984, în ziarul „Scînteia” nr. 12933 din 23 martie 1984.

Elena Ceaușescu, Raport asupra Programului privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990, prezentat la lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale din 23—24 martie 1984, în ziarul „Scînteia” nr. 12934 din 24 martie 1984.

Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990.

Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la intensificarea acțiunilor și măsurilor tehnice și organizatorice și politice în vederea îndeplinirii Programului de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor în ziarul „Scînteia” nr. 12916 din 3 martie 1984.

POLITICA P.C.R. DE AMPLASARE RAȚIONALĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE PE TERITORIUL ȚĂRII, ASIGURAREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE PROPORȚIONALE A TUTUROR JUDEȚELOR — TEMELIA RIDICĂRII GRADULUI DE CIVILIZAȚIE MATERIALĂ ȘI SPIRITUALĂ A ÎNTREGULUI POPOR

Dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, reartizarea lor teritorială rațională au un rol important în construirea socialismului în patria noastră. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Dezvoltarea puternică a industriei socialiste, amplasarea forțelor de producție și progresul industriei în toate județele au constituit și constituie factorul esențial al victoriei socialismului, al trecerii la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a întoarcerea spre comunism”.

DEZVOLTAREA TERITORIALĂ ARMONIOASĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE — COMPONENTĂ ESENȚIALĂ A STRATEGIEI DE PROGRES AL ȚĂRII

Marea actualitate și complexitate a procesului de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării noastre rezultă din faptul că în momentul trecerii la construirea socialismului, forțele de producție erau slab dezvoltate și disproporțional repartizate pe unități administrative-teritoriale. Semnificativ în această perioadă era lipsa dezvoltării a industriei și concentrarea întreprinderilor respective în câteva centre: București, Prahova, Brașov și Banat. Marea majoritate a regiunilor și localităților țării, în anul 1938, erau lipsite de unități industriale. De aceea, încă de la Conferința Națională a partidului din 1945 s-a pus un accent deosebit pe înfăptuirea industrializării și repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție.

Contribuțiile deosebite ale Congresului al IX-lea al P.C.R. la definirea locului și rolului dezvoltării forțelor de producție în procesul de construire a socialismului au fost gura fundamentarea unei concepții unitare și de largă perspectivă și în domeniul repartizării teritoriale a forțelor de producție. Pentru a deschide calea transunerii în practică a concepției unitare și de largă perspectivă privind repartizarea teritorială a forțelor de producție, Conferința Națională a partidului din 1967 a adoptat un ansamblu de măsuri care vizează, printre altele, și îmbunătățirea organizării administrative-teritoriale a țării noastre,

prin care se asigură cadrul organizatoric pentru o dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor și localităților.

Concepția P.C.R., a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție este rezultatul unei ample și profunde examinări a realităților existente în patria noastră și are un pronunțat caracter dinamic. Astfel, crearea celor 41 județe asigură condițiile pentru înfăptuirea Directivelor Conferinței Naționale a partidului din 1972 cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor, la dezvoltarea lor economico-socială, precum și a hotărârilor congreselor al XI-lea și al XII-lea ale P.C.R., în domeniul dezvoltării armonioase a tuturor județelor.

Tabelul nr. 1

Evoluția grupării județelor din R.S. România după valoarea producției industriale în perioada 1965—1980

Valoarea producției industriale — în miliarde lei —	Numărul județelor			
	1965	1970	1975	1980
Până la 2	14	5	1	—
2,1—4	13	11	4	—
4,1—10	9	15	14	—
10,1—15	3	5	7	16
15,1—25	—	3	10	12
Peste 25	11	1	4	13

Sursa: Congresul al XII-lea al P.C.R., 19—23 noiembrie 1979, București, Editura politică, 1981, p. 821.

Congresul al XI-lea al P.C.R., prin documentele adoptate, a stabilit obiective și sarcini în vederea adâncirii procesului de dezvoltare economico-socială echilibrată a tuturor unităților administrative-teritoriale. În cadrul acestor măsuri, un loc important ocupă asigurarea dezvoltării industriei în toate județele țării, realizarea până în anul 1980, în

fiecare județ, a unor capacități de producție care să permită obținerea unei producții industriale de cel puțin 10 miliarde lei. Înfăptuirea prevederilor stabilite la Congresul al XI-lea au dus la ample mutații în dezvoltarea industrială a județelor țării noastre (vezi Tabelul nr. 1).

În perioada care a trecut de la noua organizare administrativ-teritorială numărul județelor cu o producție industrială de peste 20 miliarde lei a crescut de la 1 în 1968. la 19 în 1982. În acești ani s-au creat peste 6100 capacități industriale, odată cu dezvoltarea puternică a celor existente. De asemenea, dezvoltarea economico-socială susținută a creat condițiile necesare realizării unui volum important de construcții social-culturale. Astfel, au fost construite peste 2 300 000 locuințe, 49 000 locuri în spitale, peste 36 000 săli de clasă, 212 000 locuri în grădinițe, circa 114 000 locuri în creșe, 48 case de cultură, noi cluburi și așezăminte social-culturale.

O etapă calitativ superioară în repartizarea teritorială a forțelor de producție o constituie cîincinalul 1981—1985. În acest sens o importanță deosebită are adoptarea de către Congresul al XII-lea al P.C.R. a Programului-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985. Problematika elaborată de Congresul al XII-lea al partidului privind amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării noastre pune în evidență conținutul complex și multilateral al politicii P.C.R. în acest domeniu. „În conformitate cu hotărârile Congresului al XII-lea al partidului, — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — o atenție deosebită se va acorda dezvoltării teritoriale a forțelor de producție, realizării unei producții globale pe locuitor, agricolă, industrială și din celelalte ramuri — de circa 70 000 lei“. Prin introducerea celor două criterii de apreciere a nivelului de dezvoltare economico-socială a județelor — producția globală pe locuitor care în 1985 trebuie să fie de cel puțin 70 000 lei în fiecare județ și populația ocupată la 1000 locuitori, care trebuie să depășească 400 persoane, se deschid noi perspective pentru dezvoltarea economică proporțională a tuturor județelor.

Producția globală din domeniul industrial, agricol, din construcții, transporturi, servicii și din alte ramuri, pe locuitor, caracterizează cu mult mai bine activitatea ce se desfășoară într-un județ sau într-o zonă a țării. Dezvoltarea armonioasă a industriei și agriculturii, a celorlalte ramuri ale economiei naționale, asigură valorificarea superioară a resurselor naturale și de forță de muncă existente în fiecare județ, modernizarea economiei tuturor unităților administrativ-teritoriale. De asemenea, pentru realizarea nivelului minim pe fiecare județ la producția globală pe locuitor și la populația ocupată la 1000 locuitori, un accent deosebit se va pune pe amplasarea în zonele și localitățile mai puțin dezvoltate a unor unități de dimensiuni mai mici, mai ales din ramurile industriei prelucrătoare, pe dezvoltarea puternică a agriculturii în toate județele țării, a industriei mici și artizanale, pe creșterea eficienței activității economice și realizarea la înalt nivel calitativ a obiectivelor dezvoltării economice și social-culturale, pe ansamblul țării noastre și în profil teritorial.

Amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării și asigurarea dezvoltării economice proporționale a tuturor județelor sînt strîns legate de înfăptuirea

politicii de industrializare socialistă. Această legătură are o motivație logică și istorică. Avînd în vedere elementele componente ale forțelor materiale de producție, locul și rolul mijloacelor de producție, și în special a mijloacelor de muncă, în aprecierea diferitelor etape istorice ale dezvoltării societății, este evident că industria în care se creează cea mai importantă parte a acestor componente joacă rolul primordial și în amplasarea teritorială rațională a forțelor de producție. Experiența României demonstrează, o dată mai mult, că repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării a fost abordată în strînsă legătură cu strategia industrializării socialiste. Începînd cu alocarea resurselor necesare înfăptuirii industrializării, cu politica de investiții, s-a urmărit amplasarea mai judicioasă a noilor capacități de producție în diferite zone geografice ale țării, în vederea dezvoltării armonioase a economiei tuturor județelor.

Concentrarea unor fonduri importante de investiții în zonele în care industria a fost slab dezvoltată, a dus la punerea în funcțiune a unui număr mare de obiective economice și social-culturale, care au condus la creșterea volumului fondurilor fixe în toate județele țării (vezi Tabelul nr. 2). Dacă în 1970, numărul județelor în care valoarea completă de inventar a fondurilor fixe din unitățile socialiste depășea 10 miliarde lei a fost de 7, numărul acestor județe a crescut la 18 în 1975, la 31 în 1980 și la 35 în 1982. De asemenea, dacă în 1970 exista un singur județ în care valoarea completă de inventar a fondurilor fixe din unitățile socialiste depășea 50 miliarde lei, în această situație se aflau 9 județe în 1980 și 13 județe în 1982.

Tabelul nr.

Gruparea județelor după volumul fondurilor fixe din unitățile socialiste (la sfîrșitul anului) (milioane lei valoare completă de inventar)

Fonduri fixe din unitățile socialiste — milioane lei valoare completă de inventar	Numărul județelor			
	1970	1975	1980	1982
Pină la 10 000	20	8	1	—
10 001—15 000	9	8	3	—
15 001—20 000	5	7	6	—
20 001—30 000	6	9	10	—
30 001—50 000	—	8	12	—
50 001—75 000	—	—	7	—
75 001—100 000	1	—	1	—
Peste 100 000	—	1	1	—

Sursa: Anuarul statistic al R.S. România, 1983, D.C.S. p. 51.

Structura producției industriale pe ramuri și pe județe și gruparea județelor după volumul fondurilor fixe din unitățile socialiste pun în evidență faptul că în amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării se ține seama de condițiile concrete existente în fiecare zonă, de resursele de materii prime, de condițiile de practicare a unor profesii etc. La dezvoltarea industrială a județelor, de exemplu, nu se merge pe linia transpunerii în fiecare județ a structurilor pe ramuri ale industriei existente la nivelul economiei naționale. Această orientare a politicii de industrializare socialistă a țării noastre asigură dezvoltarea echilibrată a industriei și celorlalte ramuri ale eco-

nomiei naționale, utilizarea cu eficiență economică maximă a tuturor resurselor materiale și umane din fiecare unitate administrativ-teritorială.

CORELAREA PRINCIPILOR ECONOMICE CU CELE SOCIALE

În politica P.C.R. de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării un loc important ocupă fundamentarea științifică a unor principii menite să călăuzească activitatea practică din acest domeniu.

Principiul asigurării unei eficiențe economico-sociale maxime a fost transpus inițial prin amplasarea noilor obiective economice în zonele care dispuneau de resurse energetice și de materii prime, urmărindu-se, în special, atragerea acestor resurse în circuitul economic, exploatarea lor rațională fără pierderi, dezvoltarea unor puternice platforme industriale în zonele care au moștenit din trecut o slabă dezvoltare a industriei. În etapa actuală, principiul eficienței economico-sociale maxime în repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție a dobândit noi valențe. În prezent, principiul eficienței economice maxime este circumscris în cadrul obiectivului privind intensificarea eforturilor în toate județele și în celelalte unități administrativ-teritoriale, pentru trecerea la o nouă calitate în activitatea economică, pe baza accelerării progresului tehnic și utilizării cu înaltă eficiență a resurselor materiale și de forță de muncă. În acest context, criteriul eficienței economice în repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție vizează, în primul rând, asigurarea unor produse de calitate superioară, asimilarea de noi produse cu performanțe constructive și tehnico-funcționale ridicate.

Pentru etapa actuală, o componentă esențială a principiului eficienței economice în repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție o constituie ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și de utilizare a diferitelor surse de energie. Dezvoltarea și modernizarea economiei fiecărui județ presupune, deci, introducerea în fabricație a produselor care sînt rezultatul unui grad ridicat de prelucrare a materiilor prime și sînt mici consumatoare de combustibil și energie electrică. Totodată, creșterea mai accentuată a productivității muncii rămîne în continuare un parametru de bază în aprecierea amplasării raționale a forțelor de producție pe teritoriul țării. În acest scop, în procesul de modernizare a economiei din fiecare județ s-au urmărit și intensificat preocupările în vederea extinderii mecanizării și automatizării, organizării științifice a producției și a muncii, întărirea ordinii și disciplinei, generalizarea lucrului la mai multe mașini, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar și neproductiv etc.

Aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar presupune luarea în considerare și a altor laturi ale eficienței economice, precum reducerea mai accentuată a costurilor de producție și de circulație, îndeosebi a celor materiale, în vederea sporirii rentabilității. Prin urmare, la amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării trebuie să se țină seama de necesitatea acoperirii integrale a cheltuielilor de producție din veniturile încasate din vânzarea producției respective și asigurarea unor beneficii sporite care să permită constituirea fondurilor necesare lărgirii producției, stimulării lucrătorilor și restituirea către societate a unei părți din mijloacele puse la dispoziția întreprinderilor.

Economisirea combustibililor și energiei în etapa actuală

impune luarea în considerare la amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării a cheltuielilor de circulație și în special a cheltuielilor de transport, în vederea asigurării aprovizionării întreprinderilor cu cheltuieli de transport minime. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Trebuie să facem totul pentru folosirea economică a transporturilor, reducînd, totodată, consumurile mari de combustibil și energie din acest domeniu...”. Optimizarea amplasării noilor obiective economice în profil teritorial în funcție de criteriul minimizării cheltuielilor de transport necesită o rejudicare și a concepțiilor privind specializarea întreprinderilor aflate în localități diferite și la mare distanță.

Un alt grup de principii care călăuzesc activitatea practică de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării îl constituie principiile de ordin social. Aceste principii izvorăsc din cerințele legilor economice obiective ale socialismului, în special din scopul nemijlocit al producției socialiste, satisfacerea nevoilor materiale și spirituale mereu crescînde ale membrilor societății. Finalitatea socială a tuturor acțiunilor privind repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție constă în crearea unor condiții de muncă și viață tot mai bune pentru întreaga populație a țării.

Soluționarea problemelor complexe pe care le ridică dezvoltarea economico-socială a diferitelor zone și localități, valorificarea superioară a potențialului economic existent în fiecare județ, asigurarea unor condiții de viață tot mai bune pentru întreaga populație au condus la statornicirea unor principii noi ale dezvoltării economico-sociale în profil teritorial, cum ar fi: **autoconducerea, autoadministrarea și autoaprovizionarea teritorială**. În spiritul acestor principii se asigură, în primul rând, o participare mai largă a tuturor locuitorilor comunelor, orașelor și municipiilor la dezbaterile problemelor privind dezvoltarea economico-socială a unităților administrativ-teritoriale. Pe această cale sînt atrase în circuitul economic noi materii prime și materiale, sînt mobilizate unele rezerve existente în diferite zone și localități, contribuind astfel la dezvoltarea mai accelerată a județelor cu un potențial economic mai scăzut. De asemenea, autoconducerea teritorială presupune și o creștere a rolului și răspunderii consiliilor populare pentru conducerea unitară și eficientă a tuturor unităților socialiste din județul sau localitatea respectivă. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Este necesar să acționăm cu toată hotărîrea în vederea înlăturării măsurilor privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială, creșterea răspunderii organelor locale în buna aprovizionare a populației, în conformitate cu resursele de care dispune societatea la un moment dat. Trebuie să se întărească rolul consiliilor populare, al organelor de partid și de stat, în participarea cetățenilor din fiecare județ, din fiecare oraș și comună, la realizarea producției, la înlăturarea bunei aprovizionări, ca și la satisfacerea necesităților generale ale societății, ale statului”.

Principiul autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale vizează, totodată, concentrarea eforturilor în mai mare măsură asupra dezvoltării și modernizării agriculturii în toate județele, pentru creșterea aportului acestei ramuri la satisfacerea nevoilor populației cu produse agroalimentare, a industriei cu unele materii prime, precum și a

altor cerințe ale economiei naționale. Principiul auto-aprovizionării teritoriale presupune o concepție nouă și în domeniul utilizării producției agricole prin constituirea fondului de consum agroalimentar județean, pe lângă fondul de stat centralizat de produse agroalimentare.

AMPLITUDINEA SOCIALĂ A DEZVOLTĂRII TERITORIALE ARMONIOASE

Transpunerea în practică a principiilor politicii partidului de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării are multiple implicații de ordin economic și social. Astfel, pe această cale se asigură dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale, modernizarea producției în fiecare județ, îmbinarea judicioasă a dezvoltării industriei cu dezvoltarea agriculturii și a celorlalte ramuri. Ridicarea potențialului economic al tuturor județelor oferă posibilitatea punerii în valoare a resurselor materiale și umane de care dispun toate localitățile și valorificarea superioară a acestor resurse. De asemenea, dezvoltarea economică proporțională a tuturor județelor permite întărirea capacității de apărare a patriei noastre, soluționarea unor probleme complexe care pot să apară în unele împrejurări.

Înfăptuirea politicii P.C.R. de amplasare rațională a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, asigură condiții pentru atragerea în activități social-utile a populației apte de muncă, și deci, ridicarea gradului de ocupare a forței de muncă. Totodată, locul important al dezvoltării industriei în repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție permite creșterea numerică a clasei muncitoare și ridicarea nivelului ei de pregătire profesională și politică în toate județele.

Înflorirea economico-socială a tuturor județelor este însoțită de sporirea veniturilor bănești ale populației și satisfacerea, pe un plan superior, a nevoilor materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății. În acest sens, la Congresul al XII-lea al P.C.R. s-a apreciat că: „Vastul program de investiții realizat în cursul ultimelor trei cincinale a dus la sporirea continuă a numărului locurilor de muncă, îndeosebi în județele rămase în urmă, din punct de vedere economic, ceea ce a avut efecte pozitive directe pe planul emancipării sociale a întregului popor, al creșterii nivelului său de trai material și spiritual, al gradului general de civilizație”.

Ridicarea gradului de urbanizare și mutațiile intervenite în structura populației pe cele două medii — urban și rural — sînt o consecință a dezvoltării economice proporționale a tuturor județelor. Astfel, în anul 1985, numărul orașelor va ajunge la 505, iar populația urbană la circa 12,9 milioane locuitori, ceea ce va reprezenta 54,5% din totalul populației. Pînă la sfîrșitul actualului cincinal în fiecare județ vor exista cel puțin 9 centre urbane, asigurîndu-se astfel o repartizare echilibrată a acestora pe întreg teritoriul țării. În medie pe un oraș, în actualul cincinal, vor reveni 4—5 comune înconjurătoare pe o rază de 15—20 km, ceea ce va duce la intensificarea legăturilor dintre sat și oraș, la apropierea condițiilor de muncă și viață ale tuturor cetățenilor patriei noastre. În etapa actuală, dezvoltarea localităților urbane se caracterizează

și prin creșterea rolului economic și social al orașelor mici și mijlocii. Noile centre urbane care se vor crea în cincinalul 1981—1985 vor fi orașe agroalimentare. În cadrul lor și în comunele reședință ale consiliilor unice agro-industriale se vor realiza peste 700 unități cu caracter industrial, de interes republican și local.

Dezvoltarea rețelei de orașe și centre urbane și repartizarea echilibrată a acestora pe întreg teritoriul țării, concomitent cu intensificarea construcției de locuințe, asigură îmbunătățirea substanțială a condițiilor de locuit și ridicarea, pe această cale, a nivelului de trai al populației. Prin programul stabilit pentru cincinalul 1981—1985 în domeniul construcțiilor de locuințe se va asigura soluționarea acestei probleme și satisfacerea la un grad ridicat de confort a necesităților populației în acest domeniu.

Repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție în etapa actuală contribuie la reducerea deosebirilor esențiale dintre oraș și sat, dintre industrie și agricultură, dintre munca fizică și cea intelectuală, ceea ce permite crearea condițiilor pentru trecerea la faza superioară a societății comuniste. Totodată, prin repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție se asigură afirmarea personalității oamenilor muncii, a egalității în drepturi a tuturor cetățenilor patriei noastre, fără deosebire de naționalitate etc. Dezvoltarea economico-socială echilibrată a județelor țării, ridicarea generală a nivelului economic și a gradului de civilizație a tuturor zonelor corespunde, pe deplin, politicii sociale și naționale a partidului și statului nostru, de asigurare a unor condiții de muncă și viață egale pentru întreaga populație a țării.

prof. univ. dr. Constantin BĂRBĂCIORU
Universitatea Craiova

Întrebări

1. Care sînt elementele ce definesc locul și rolul politicii P.C.R. privind amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării?
2. În ce constă contribuția P.C.R., a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la fundamentarea principiilor politicii privind repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție?
3. Care sînt principalele efecte economice și sociale ale dezvoltării economice proporționale a tuturor județelor?

Bibliografie

1. Nicolae Ceaușescu — Raport la Congresul al XII-lea al P.C.R., în vol.: Congresul al XII-lea al P.C.R., 19—23 noiembrie 1979, București, Editura Politică, 1981, p. 19—41.
2. Nicolae Ceaușescu — Raport la Conferința Națională a P.C.R. 16—18 decembrie 1982, București, Editura Politică, 1982, p. 10—26, 37—40.
3. Nicolae Ceaușescu — Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului, București, Editura Politică, 1982, p. 16—22.
4. * * * — Programul-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985, București, Editura Politică, 1979.

